

Aplinkosaugos
koalicija

Vartotojų
aljansas

Lithuanian Consumers Alliance

VŠĮ ŽIEDINĖ
EKONOMIKA

www.circulareconomy.lt

LR SEIMUI

2021-12-13 Nr. V-1

Dėl Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 7, 141, 142 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 51(1) straipsniu įstatymo projekto

VšĮ „Žiedinė ekonomika“ išnagrinėjo derinimui pateiktą Dėl Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 7, 141, 142 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 51(1) straipsniu įstatymo projektą (toliau – Projektas) ir jam pritaria. Siūlome Įstatymo papildymą 51¹ straipsnio 9 punktu išdėstyti taip:

„9. Vyriausybės nustatyta tvarka apskaičiuojama ir išmokama kompensacija yra periodinė ir išmokama kasmet. Pirmaisiais metais ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo vėjo elektrinės sanitarinės apsaugos zonos įregistravimo Nekilnojamojo turto kadastre ir Nekilnojamojo turto registre dienos. Kai pirmųjų metų kompensacijos dydis apskaičiuojamas Vyriausybės nustatyta tvarka, įvertinama žemės sklype ar teritorijoje, kurioje nesuformuoti žemės sklypai, patenkančiuose į nustatytas vėjo elektrinių sanitarinės apsaugos zonas, taikomų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų visuma: nuostoliai, patiriami dėl vykdomos veiklos, suplanuotos veiklos (kai buvo pradėtos vykdyti procedūros, reikalingos šiai veiklai) ir (ar) galimybės valdyti, naudoti ir (ar) disponuoti Nekilnojamojo turto registre įregistruotu nekilnojamoju daiktu sumažėjimo, galimybės naudoti žemės sklypą pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, žemės sklypo naudojimo būdą (būdus) praradimo, kiti nuostoliai. Kai kiekvienų kitų metų kompensacijos dydis apskaičiuojamas Vyriausybės nustatyta tvarka, įvertinama vėjo elektrinių per metus pagaminama elektros energija. Kai viena ar abi šalys nesutinka su apskaičiuotu kompensacijos dydžiu ir (ar) kai dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo turi būti kompensuojama valstybinės žemės patikėtiniui teritorijose, kuriose nesuformuoti žemės sklypai, nuostolių dydis apskaičiuojamas taikant Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme nustatytą individualų turto ir (ar) verslo vertinimą (turto vertinimo metodus parenkamas atsižvelgiant į Vyriausybės nustatytus kriterijus), kurį užsako ir už vertinimo darbus sumoka šiuo vertinimu suinteresuota šalis. Tais atvejais, kai kompensacijos apskaičiuojamos teritorijose, kuriose nesuformuoti žemės sklypai, individualų turto ir (ar) verslo vertinimą užsako ir už vertinimo darbus sumoka asmuo, suinteresuotas ūkinės ir (ar) kitokios veiklos, dėl kurios nustatytos vėjo elektrinių sanitarinės apsaugos zonos, vykdymu, ar šio asmens teisių ir pareigų perėmėjas, o kai tokio nėra, – institucija, nustačiusi sanitarinės apsaugos zoną. Šalių ginčus dėl kompensacijos dydžio nagrinėja teismas.“

Toks pasiūlymas yra grindžiamas gerąja kitų šalių praktika, kuomet įvertinamas įrengtos vėjo elektrinių gaminamas elektros energijos kiekis, ir naudą nuolatos gauna tiek savivaldybės tiek bendruomenės šalia kurių yra pastatomos tos vėjo jėgainės:

Vokietijoje nuo 2021 m. įsigaliojo įstatymas¹, kuriuo vėjo elektrinių operatoriai yra įpareigoti mokėti iki 0,002 EUR už pagamintos elektros kilovatvalandę gyvenvietėms (nutolusioms iki 2500 metrų atstumu) prie pastatytos vėjo jėgainės. Vėjo jėgainės operatorius gali rinktis mokėti mažesnę sumą ir vietoje to pasiūlyti pigesnę elektros energiją vietos gyventojams.

¹ https://www.gesetze-im-internet.de/eeg_2014/_6.html

Estijos ekonomikos ir komunikacijų ministerija yra pateikusi pasiūlymą², kuriuo būtų numatyta, kad vėjo elektrinių operatoriai mokėtų kompensacijas savivaldybėms (50 %) ir šalia gyvenantiems žmonėms (kita 50 %). Numatytas kompensacijos dydis būtų iki 0,5 EUR už pagamintos elektros megavatvalandę.

Remiantis Europos Komisijos Jungtinių Tyrimų centro ataskaita³, ilgalaikės ir pastovios kompensacijos žemių savininkams ar sureguliuotos finansinio dalyvavimo priemonės savivaldybėms paskatintų gyventojus bei savivaldybes bendradarbiauti su vėjo energetikos vystytojais.

VšĮ „Žiedinė ekonomika“ direktorius

Domantas Tracevičius

Poziciją palaiko Aplinkosaugos koalicija ir Vartotojų aljansas.

ORIGINALAS SIUNČIAMAS NEBUS.

² <https://rahvaalgatus.ee/initiatives/5febcb88-e725-4453-b7a2-de38ecca5f23/files/1630>

³ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC103743>